

Opmerkelijke waarnemingen

De veenmol maakt opwarm-geluiden voor het vliegen

Op 1 juni 1994 ondernamen wij een nachtelijke fietstocht ten noordwesten van Leiden, met als doel het beluisteren van de veenmol. In totaal kregen we drie dieren te horen, waarvan één in polder Elsgeest, de 'type-lokaliteit' van de geluidsopname voor de bij de sprinkhanenatlas te verschijnen compact disk. We hadden ook het geluk een dier te zien, en wel in Rijnsburg. Hier liep een mannetje over het fietspad onder een straatlantaarn. Dit dier werd meegenomen en thuis in een klein bakje met tuinaarde gezet. Het begon meteen te graven, waarbij regelmatig gehoord werd dat de klauwtjes over de plastic bodem schraapten. Na enige tijd hoorden we een veel sneller geluid, wat niet anders dan door de vleugels geproduceerd kon worden. Dit geluid werd langzamerhand sneller en na circa 5 minuten kwam het dier bovengronds en vloog uit het bakje op tafel, ongeveer een halve meter verder. Daarna konden we waarnemen dat het zwak snorrende geluid inderdaad door de vleugels voortgebracht werd. Na enige seconden deed het dier opnieuw een vlieg poging, maar landde weer na enkele decimeters op tafel. Er volgde nog een korte, onhandige vlucht die hem op de grond deed belanden. Daarna liep hij alleen nog snel over tafel (voor- en achteruit) en vertoont geen vliegelingen meer. Het lukte helaas niet om geluidsopnamen te maken van het 'opwarm-geluid'.

Baudewijn Odé, die teksten over de geluiden van sprinkhanen in de sprinkhanenatlas verzorgt, kende geen literatuur over geluidsproductie van veenmollen tijdens het opwarmen voor het vliegen. Voor diegenen die veenmollen in terraria houden lijkt het daarom interessant om waarnemingen te doen aan dit type geluid en te trachten hiervan ook opnames te maken.

Roy Kleukers & Luc Willemse